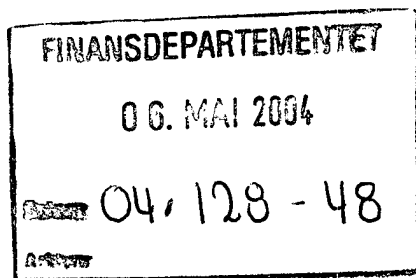

Økonomiforbundet
Fag • Fremtid • Fellesskap

Finansdepartementet

Akersgt 40
Postboks 8008 Dep
N-0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: OK/Finans-Brev--MOD

5. mai 2004

MODERNISERT FOLKETRYGD.

Vår organisasjon har med interesse gjennomgått innstillingen fra Pensjonskommissjonen om et nytt pensjonssystem – NOU 2004: 1, og ønsker å avgi hørings svar.

Vi har tilnærmet oss innstillingen fra to vinkler:

- Som representanter for en yrkesgruppe som arbeider med regnskap og økonomi
- Som arbeidstakerorganisasjon.

Ser man på hovedtrekk i forslagene, framstår mange elementer som positive og fornuftige, men vi finner også viktige faktorer som vi er uenige i eller stiller oss tvilende til. Vi velger å ta for oss disse først:

- **Fondering/balanseføring av opptjent pensjon.**

Kommissjonen foreslår at "pensjonene i folketrygden i hovedsak bør finansieres ved løpende innbetaling etter hvert som de kommer til utbetaling", men de foreslår også at det etableres et STATENS PENSJONSFOND basert på Statens petroleumsfond og Folketrygdfondet.

Da folketrygden ble innført i 1967, var et av "problemene" hvordan man skulle forvalte de enorme summene som kom inn på en slik måte at hele landet fikk ta del i dette. I dag snakker man ikke om så enorme verdier på fond – i den løpende debatt hører man mer om hvordan dagens unge vil måtte "bære de kommende pensjonister på ryggen". Det er altså våre barn som må bære kostnadene ved vår pensjon – på tross av at de fleste gjennom et yrkesaktivt liv har betalt til sin framtidige pensjon.

Her mener vi at man bør gå lenger enn kommissjonen foreslår. I tillegg til at Statens Pensjonsfond opprettes som foreslått, bør man over rimelig tid overføre ytterligere midler til fondet slik at det blir samsvar mellom aktivasjonen og passivasiden i fondets balanseoppstilling. Da vil man oppnå at befolkningen ser at det er samsvar mellom det de betaler til egen pensjon – og det som avsettes på deres konto i pensjonsfondet. Dermed vil hver generasjon betale sine egne pensjonskostnader – ikke for forrige eller neste generasjon, og dette vil skape større forståelse for hva som må innbetales.

Kostnader til folketrygd utover pensjon må holdes utenom fondet, og innbetales til ”separate konti”.

Det bør med dagens kunnskap og teknologi være mulig å splitte postene i dette pensjonsfondet slik at de yrkesaktive kan se at de innbetaler tilstrekkelig til egen framtidig pensjon – og så må Staten over tid søke å dekke inn den ”gjelden” som er oppstått i tidligere år – enten via oljeinntektene eller ved en øremerket beskatning – eller en kombinasjon. Over tid bør pensjonsfondet avspeile det befolkningen ”har til gode” i framtidig pensjon.

I sin kortversjon skriver kommisjonen: *Det blir nødvendig å innrette seg slik at det ikke oppstår en konflikt mellom generasjonene om fordelingen av goder og byrder til viktige formål i samfunnet*” Det vi har anført her, mener vi er et viktig bidrag i så måte.

- **Et robust pensjonssystem.**

For å skape et mer bærekraftig pensjonssystem, kommer kommisjonen med forslag som skal gi mer samsvar mellom det man betaler inn og det man får ut. Som ledd i dette foreslår man endringer i ytelse som medfører at personer med midlere og lavere inntekter kan få en noe lavere pensjon enn i dag – mens de med inntekter noe over middels, får en bedre pensjon. Vi finner det ikke i samsvar med våre holdninger at kostnadsbesparelsen her skal skje gjennom at de med de laveste ytelsene i dag, skal få mindre - for at de med høyest pensjon skal få mer.

Et annet ledd i samme ærend er at man foreslår fjerning av besteårsregelen. Etter hva vi har maktet å regne ut, kan dette få til dels store følger for personer som ikke har ”full” inntekt gjennom hele livet. Dette blir mest tydelig for personer som av ulike grunner, velger eller tvinges til å arbeide deltid i deler av sitt voksne liv, men det vil også kunne slå like sterkt ut for personlig næringsdrivende som av ulike grunner kan ha varierende inntekt gjennom livsløpet. Dette siste ser man for eksempel ved at man i en oppstartsfase kan ha store investeringer og lav inntekt – etter hvert går man over i en fase med ordinært god inntekt, mens man de siste årene før pensjonsalder kanskje trapper ned av helsemessige eller andre årsaker. En slik situasjon kan gi langt dårligere pensjon enn det man opparbeider etter dagens regler – vi mener at man samfunnsmessig må lage rammer som tilsier at også slike grupper får en anstendig pensjon.

Det kan være mange grunner til man også i framtida vil få et betydelig antall arbeidstakere i deltidsstillinger. Som nevnt vil disse komme uheldig ut med kommisjonens forslag, og de vil med all sannsynlighet også komme dårlig ut i en framtidig tjenestepensjonsordning. Dette forsterker det uheldige ved å fjerne besteårsregelen – vi finner det ikke rimelig at slike grupper skal bære en så stor del av belastningen med de innsparinger man har funnet nødvendig.

I tråd med det som er anført foran, foreslår vi at man også i den nye folketrygden må få en besteårsregel, men for å bidra noe til kostnadsbesparelse, kan antall år for eksempel høynes til 30. Merkostnadene dette fører til, kan (helt eller delvis) spares inn ved at man som nå har noe redusert godskrivning for inntekter over et visst nivå – for eksempel mellom 6 og 8G.

Under overskriften foran foreslår kommisjonen også en ordning med delingstall for å

- ta høyde for endring i levealder og
- animere til å stå lengst mulig i arbeid.

Dette anser vi som fornuftige forslag.

• **Andre momenter:**

- **Kombinasjon pensjon/arbeid:** Forslaget om fri adgang til å kombinere arbeid og pensjon fra fylte 62 år, synes meget fornuftig. Dette vil bidra til at de som føler sterkt behov for å trappe ned, kan gjøre dette. Redusert pensjon som følge av tidligere pensjonsalder, kan da erstattes med noe arbeidsinntekt de første årene.
- **Egen pensjonspremie:** Dette er meget aktuelt, og blir et viktig ledd i det å få en konkret fondsoppbygging (se foran om balanseføring) og i det å skape forståelse for hva pensjon koster hver enkelt.
- **Regulering av pensjonsutbetaling:** Tilslutter oss kommisjonens forslag.
- **Endring av offentlig tjenestepensjon:** Dette overlater vi til berørte organisasjoner å mene noe om.
- **Informasjon:** Forslaget om at yrkesaktive skal få informasjon om opptjente rettigheter i folketrygden er både riktig og viktig.
- **Obligatorisk tjenestepensjon:** Kommisjonens flertall foreslår at det innføres obligatorisk "tjenestepensjon" i tillegg til folketrygden. Dette synes å være i ferd med å bli løst gjennom årets tariffoppgjør. Fra vårt ståsted er det viktig at det ikke medfører at de ordninger man allerede har i arbeidslivet, blir forringet.
- **Overgangsordning:** Vil være nødvendig, og vi har ikke innvendinger mot den foreslåtte ordning:

Konklusjon:

Vi tilslutter oss store deler av det som er foreslått, men vi mener at

- det må tas grep som gjør at vi i framtida **bærer kostnadene med vår egen pensjonsopptjening** – ikke slik som hittil da kostnadene hele tiden er skjøvet over til neste generasjon. Dette må synliggjøres gjennom fondsoppbygging og åpent regnskap for dette fondet.
- Den nye folketrygden må gis en noe mer sosial profil enn det kommisjonen foreslår, og vi tenker da spesielt på hensynet til de som av ulike grunner har ujevn inntekt gjennom sitt yrkesaktive liv.

Med vennlig hilsen

for **Økonomiforbundet**

Oddbjørn Kleppen

Org.konsulent